

Načini praćenja postignuća učenika kroz Modularni kurikulum poslovanja vježbovne tvrtke

Ivana Sertić, Ksenija Halter, Obrazovna grupa Zrinski,
10010 Zagreb, Selska cesta 119, Hrvatska, Tel. +385 (0)1 3010617, fax. +385 (0)1 4002 302,
ivanas@katarinazrinski.hr, ksenijah@katarinazrinski.hr

Sažetak

Modularni kurikulum poslovanja vježbovnih tvrtki dizajniran je za potrebe suvremenog pristupa nastavi stavljajući učenikova znanja, vještine i stavove u prvi plan, istovremeno vodeći računa o zahtjevima modernog poslovnog svijeta i tržišta rada. Ovim radom definirat će se ključni pojmovi važni za utvrđivanje kompetencija koje uspješan poduzetnik mora imati te kako se te kompetencije mogu steći i vrednovati služeći se interaktivnim metodama poučavanja u nastavi organiziranoj po modulima. Nadalje, ovim radom prikazat će se da organizacija i evaluacija rada po modulima omogućava sustavno usvajanje i vrednovanje znanja i vještina potrebnih za izradu praktičnih zadataka u cilju što boljeg povezivanja teorije i prakse. Osim toga, pokazat će se načini praćenja postignuća učenika koji omogućavaju jasan i neposredan uvid u postignute rezultate te potiču razvijanje svijesti o vlastitoj sposobnosti, napretku i vrijednosti svoga rada. Sve navedeno autori će potkrijepiti primjerom dobre prakse te pokazati jedan od modela vrednovanja i samovrednovanja učeničkih postignuća u okviru modularnog kurikuluma nastavnog predmeta Poslovanje vježbovne tvrtke.

Gljučne riječi: *kurikulum, vrednovanje, poslovanje, postignuće*

1. Uvod: Suvremeni pristup nastavi – Modularni kurikulum PVT-a

Suvremeni pristup nastavi stavlja učenikova znanja, vještine i stavove u prvi plan, a modularni kurikulum poslovanja vježbovnih tvrtki dizajniran je upravo za potrebe suvremenog pristupa nastavi, istovremeno vodeći računa o zahtjevima modernog poslovnog svijeta i tržišta rada.

Poslovanje vježbovne tvrtke definirano je kao interdisciplinarni nastavni predmet pomoću kojeg učenici kroz svoje vježbovne tvrtke simulirajući cirkulaciju roba, usluga i novca usvajaju znanja o zakonitostima odvijanja poslovnih procesa, a u cilju stjecanja potrebnih kompetencija za samostalno upravljanje sektorima te malim i srednjim trgovačkim društvima (Modularni kurikulum poslovanja vježbovnih tvrtki, grupa autora, 2011., str 25.).

Modularni kurikulum poslovanja vježbovne tvrtke sastoji se od utvrđenih modula za svaku godinu učenja, dok obrazovni modul predstavlja najmanju samostalnu nastavnu cjelinu koja sadržajno sadržava sva obilježja nastavnog predmeta. Usvajanjem obrazovnog modula moguće je odrediti ishode učenja te kompetencije učenika.

Ovakav način organizacije nastave po modulima omogućava kontinuirano osuvremenjivanje obrazovnih programa i metoda poučavanja. Zahtjevima suvremenog pristupa nastavi prilagođen je i način praćenja i vrednovanja postignuća učenika što će detaljnije biti prikazano u nastavku rada. Kao primjer dobre prakse uzet će se Ekonomska škola „Katarina Zrinski“ čiji učenici pohađaju nastavu Poslovanja vježbovne tvrtke prema modularnom kurikulumu.

2. Praćenje i vrednovanje postignuća učenika

Ponavljanje, utvrđivanje i provjeravanje stupnja usvojenosti znanja sastavni su dijelovi svakog nastavnog sata. Vrednovanje učeničkih postignuća u pravilu provodi samo nastavnik temeljem praćenja rada učenika na satu, njegovih pismenih školskih i domaćih uradaka te usmene provjere nastavnih cjelina i sadržaja. Nerijetko učenici nemaju stvarni uvid u razinu vlastitih postignuća, odnosno rijetko sudjeluju u oblikovanju ocjene svoga rada. Ocjenjivanje je složen proces, a u praksi je najčešće orijentirano samo na krajnji rezultat, dok se samom procesu pridaje vrlo malo pozornosti. Razvijanje svijesti o vlastitoj sposobnosti, napretku i vrijednosti vlastitog rada važna je odgojna komponenta nastavnog procesa što naročito dolazi do izražaja u nastavi usmjerenoj na učenika, odnosno sudjelovanjem učenika u projektnom, timskom i samostalnom radu.

Kao što je već naglašeno u uvodnom dijelu, suvremeni pristup nastavi stavlja učenika u prvi plan što znači da su učenici ti koji moraju biti u centru odgojno – obrazovnog procesa u punom smislu te riječi. Dakle, učenike se potiče da predlažu, traže rješenja, međusobno se vrjednuju i donose odluke, a nastavnik ima mentorsku ulogu i prati odgojno – obrazovni proces indirektno usmjeravajući učenike s ciljem stjecanja kompetencija. Kompetencije koje učenik stječe realizacijom odgojno – obrazovnog procesa sastavljene su od potrebnih znanja, vještina i stavova, a obrazovni ishodi učenja taksativno su navedeni za svaki modul. Modularni pristup realizaciji nastave omogućava nastavniku relativno jednostavno praćenje razine usvojenosti kompetencija te eventualnu prilagodbu u realizaciji nastave kako bi se osigurala potrebna razina usvojenosti kompetencija. Kompetentan poduzetnik ovog obrazovnog profila zna upravljati malim i srednjim poduzećima, može primijeniti stečena znanja u praksi i sposoban je procijeniti kvalitetu svoga i tuđeg rada. Sposobnost procjene uspješnosti vlastitog ili tuđeg postignuća nije urođena već se stječe, uči, razvija i usavršava sustavnom usporedbom s jasnim, unaprijed utvrđenim i nedvosmislenim mjerilima koja vrijede za sve. Upravo je sustavnost element koji se posebno naglašava kroz sve aspekte i načine provedbe nastave Poslovanja vježbovne tvrtke u Ekonomskoj školi „Katarina Zrinski“. Naime, stupanj savladavanja nastavnih sadržaja, stjecanje i razvijanje vještina te oblikovanje i izgrađivanje stavova provjerava se tijekom nastavnog sata radnim zadacima i listovima, dok se ukupnost stečenih kompetencija provjerava na kraju svakog modula evaluacijskim listićima. Posebnost provjere stečenih kompetencija evaluacijskim listićima očituje se u tome što takva evaluacija uključuje vrednovanje od strane predmetnog nastavnika, ali i samovrednovanje učenika. Naime, na kraju svakog modula učenici popunjavaju listiće svatko za sebe, dok nastavnik popunjava listiće istog sadržaja za svakog učenika. Tijekom usporedbe rezultata vrednovanja i samovrednovanja učenicima se detaljno pojašnjavaju i argumentiraju navedene zabilješke. Prednost prethodno opisanog načina provjere kompetencija očituje se u tome što učenik u svakom trenutku ima uvid u razinu svog postignuća te jasnu i trenutnu povratnu informaciju o dijelu ili više dijelova nastavne cjeline koje treba dodatno ponoviti ili uvježbati.

Osim znanja i vještina, sastavan i važan dio ukupnih kompetencija jesu i stavovi, što je ujedno i najteža komponenta u oblikovanju ukupne ocjene. Prema definiciji, stav je stanje mentalne spremnosti usvojeno iskustvom koje usmjeruje i utječe na reakcije pojedinca prema svim objektima i situacijama s kojima je povezan (Allport, 1935.; prema Hewstone i Stroebe, 2003.). Dio poduzetničke kompetencije koju učenici Ekonomske škole Katarina Zrinski stječu po završetku školovanja, a odnosi se na stavove, očituje se u promišljenom i prikladnom djelovanju s obzirom na danu situaciju, sklonosti prihvaćanju i odbijanju tuđeg mišljenja i argumenata, razvijanju konstruktivnog kritičkog dijaloga, spremnosti nadvladavanja straha od javnog nastupa, razvijanju pozitivnog stava prema međukulturalnoj komunikaciji i cjeloživotnom obrazovanju, spremnosti mijenjanja i daljnjeg razvoja kompetencija te se očituje u vlastitoj motivaciji i povjerenju u mogućnost uspjeha, sklonosti inicijativi, prilagodljivosti i fleksibilnosti pri mijenjanju vlastitog stava, preuzimanju

odgovornosti, kritičkom prihvaćanju informacija, spremnosti preuzimanja razumnog rizika, prepoznavanju područja na kojima se može pokazati spremnost realizacije poduzetničkih vještina, a sve zahvaljujući snažnom smislu za identitet koji uključuje poštivanje različitosti te stvaranje pozitivnog stava prema materinjem jeziku. Prethodno navedeno potvrđuje činjenicu da su stavovi najteža komponenta u praćenju i vrednovanju postignuća učenika kroz Modularni kurikulum poslovanja vježbovne tvrtke. Naime, znatno je lakše i učeniku i nastavniku procijeniti što učenik zna i može napraviti, nego donijeti ocjenu njegova stava, odnosa prema radu, radnim zadacima, obvezama i radnoj skupini. Razumljivo je da svaka ocjena te sastavnice unatoč jasnim i objektivnim kriterijima ipak sadrži i određenu dozu subjektivnosti. No, iako se subjektivnost pri vrednovanju nikada u potpunosti ne može izbjeći, ona se korištenjem nedvosmislenih i uvijek jednakih kriterija usmjerenih postizanju zadanih ciljeva može uskladiti i uravnotežiti, a kao rezultat postižu se približno jednake učenikove i nastavnikove subjektivne slike.

Potvrdu prethodno navedenog nalazimo u Ekonomskoj školi „Katarina“ Zrinski gdje je provedena praktična primjena opisanih načina vrednovanja i samovrednovanja postignuća učenika kroz Modularni kurikulum poslovanja vježbovne tvrtke.

3. Potreba za postignućem i kompetencijom

Jedna od najvažnijih vrsta motivacije u psihologiji obrazovanja jest motivacija za postignućem. Motivacija za postignućem opća je tendencija stremjenja k uspjehu i tendencija biranja aktivnosti usmjerenih k cilju i uspjehu (Vizek Vidović i sur., 2003.). Učenici s visoko razvijenom motivacijom za postignućem žele i očekuju uspjeh, a kada im to ne uspije, oni pojačavaju svoje napore te ustraju sve dok ne uspiju. Motiviranje samog sebe postavljanjem bliskih ciljeva može služiti kao učinkovit mehanizam za oblikovanje kompetentnosti, procjene samodjelotvornosti i intrinzičnog interesa. Upravo se na takav način provodi vrednovanje postignuća učenika u Ekonomskoj školi „Katarina Zrinski“ kroz Modularni kurikulum poslovanja vježbovne tvrtke. Naime, nastavnici primjenjuju postupke koji pridonose zadovoljavanju učenikove potrebe za postignućem i kompetencijom davanjem konkretnih i specifičnih povratnih informacija o učinku i napredovanju, pokazivanjem povjerenja u učenikove mogućnosti, izražavanjem visokih očekivanja u vezi učenikovih postignuća, zadavanjem izazovnih zadataka, poticanjem na usporedbu učenika sa samim sobom i s vlastitim napredovanjem, a izbjegavanjem usporedbe s drugim učenicima te uporabom suradničkih metoda učenja u svrhu povećanja aktivnog sudjelovanja.

4. Zaključak

Suvremeni pristup nastavi podrazumijeva aktivno sudjelovanje učenika u svim fazama nastavnog procesa. Primjenjujući aktivne metode poučavanja u nastavi organiziranoj po modulima, nastavnik preuzima ulogu mentora i koordinatora nastavnog sata potičući učenike na samostalan rad te otkrivajuće i suradničko učenje. Sustavno praćenje učenikovog napredovanja, stjecanja i razvijanja poduzetničkih kompetencija nije isključiva zadaća nastavnika. Razvijanje svijesti o vlastitoj sposobnosti, napretku i vrijednosti vlastitog rada važna je odgojna komponenta nastavnog procesa, što posebice dolazi do izražaja u nastavi orijentiranoj na učenika, projektnom, timskom i samostalnom radu. Aktivno sudjelovanje učenika u vrednovanju vlastitog rada omogućuje svim sudionicima neposredan i jasan uvid u razinu učničkih postignuća, a sustavna usporedba s jasnim, nedvosmislenim i unaprijed utvrđenim mjerilima usmjerenih postizanju zadanog cilja rezultira približno jednakim subjektivnim slikama učenika i nastavnika.

Techniques of Evaluating Students' Achievements Through Modular Curriculum of Training Firms

Abstract

Modular curriculum of training firms was designed to meet the requirements of contemporary teaching strategies focusing on student's knowledge, skills and attitudes and simultaneously taking into consideration the demands of a modern business world and labour market. This paper will define the key elements of the most relevant competences important to every successful entrepreneur. It will also offer the ways of achieving and evaluating those competences by using interactive teaching methods within the modular curriculum. Furthermore, the paper will show that the modular approach enables systematic acquisition and evaluation of skills and knowledge needed to complete the tasks aimed at linking the theoretical to practical work. Apart from that, the paper will demonstrate some of the evaluation techniques that ensure the clear and direct feedback on the students' achievements and increase the students' awareness of their own abilities, progress and the value of their work. All of the stated will be supported by the example of a good practice using the model of evaluating and self-evaluating the students' achievements within the modular curriculum of training firms.

Key words: curriculum, evaluation, business, achievement

Literatura

1. Čizmadija I., Ferk M., Halter K., Pavelić I. Pavetić D., Peroš S., Skendrović Lj., Stanković D., Stublić T., Tafra V., Tkalec Z. (2011): Modularni kurikulum poslovanja vježbovnih tvrtki, Zagreb: Naklada Ekonomska škola Katarina Zrinski
2. Hewstone, M. i Stroebe, W. (2003). Socijalna psihologija europske perspektive. Jastrebarsko: Naklada Slap
3. Vizek Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M. i Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja. Zagreb: IEP - VERN